

конференції присвяченої до 90-ча заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка, 17-18 жовтня 2020 року. Харків : Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, 2020. С. 154-158. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8183>.

5. Іваненко В. С. Комплексна безпека підприємств агропромислового комплексу, як складова система управління // Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні : матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів, м. Львів, 19 лютого 2021р. Львів : Львівський торговельно-економічний університет, 2021. С. 295 – 297. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8880>.

6. Курепін В. М., Харчевнікова Л. С. Механізми та системи дотримання кадрової безпеки аграрних підприємств // Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2020. № 3. С. 47-52. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11218>.

*Курепін В.М., канд.економ.наук,  
старший викладач кафедри методики професійного навчання  
Миколаївський національний аграрний університет*

**УДК:681.51.**

## **ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19**

**Курепін В.М.**

канд.економ.наук, старший викладач кафедри методики професійного навчання, інженерно-енергетичний факультет

Торкаючись життя кожної людини пандемія COVID-19 викликає величезну напругу у всьому світі : примусовий карантин, комендантська година та заборона на вихід з дому, обмеження з пересування, та економічної діяльності та суспільного життя. Такі примусові заходи якоюсь мірою стримали на вулицях населених місць злочинність та загнати її ще глибше в підпілля.

Але є сфери діяльності злочинних угруповань які пристосовуються до різних умов та продовжують свою ганебну діяльність. Одна з таких сфер, це торгівля людьми: секс-індустрія, домашнє господарство, виробництво та обіг наркотиків, сільське господарство та будівництво тощо.

Однією з корінних причин торгівлі людьми під час пандемії є загострення та вихід на перший план економічних і соціальних нерівностей між людьми. В той же час злочинці пристосовують свої бізнес-моделі торгівлею людьми до «нової норми», створеної пандемією, особливо в наслідок зловживання сучасними комунікаційними технологіями. Це утрудняє ідентифікацію жертв торгівлі людьми, присутня відсутність бажання самих жертв повідомляти про свою віктимізацію, тому у організованій злочинності є шанс приховувати свою діяльність, а це обмежує можливості правоохоронних органів щодо виявлення цього злочину.

COVID-19 ускладнює завдання виявлення жертв торгівлі людьми. Жертви більше схильні до зараження вірусом, менш підготовлені до його запобігання та мають обмежений доступ до медичного обслуговування та лікування. Через перегляд деякими країнами своїх пріоритетів щодо пандемії стала проблемою підтримка жертв торгівлі людьми.

Ще більш у небезпечних умовах опинилися ті, хто мав низькооплачувану роботу, жили на прожитковий мінімум, працівники неформального сектора [1]. Частина працюючого населення, яка отримала безробіття та скорочення доходів стала вразлива. Ті хто працював у сільському господарстві та фермерстві, займався домашньою працею стали більш схильними до торгівлі людьми.

Робітники цих галузей зіткнулися з ще більшою експлуатацією через необхідність зниження виробничих витрат через економічні труднощі, а також зниження контролю з боку влади. Значна частина населення втрачає свої джерела доходу та доступ до основних продуктів харчування [2] через заходи, пов'язані з пандемією.

Ще одна вразлива категорія під час пандемії, це молодь. Закриття шкіл позбавило багатьох них доступу до освіти [3]. Через пандемію дедалі більше молоді змушені виходити на вулиці у пошуках роботи, що підвищує їх ризик зараження та експлуатації. Люди намагаються знайти способи забезпечення своїх засобів до існування, беруть кредити під низькі відсотки, збільшуючи ймовірність боргової кабали. Це означає, що вразливе населення тепер стало ще більш схильним до ризику жорстокої експлуатації.

Оскільки заклади освіти закриті, багато молоді все частіше знаходяться в інтернеті для навчання та спілкування [3]. Це може зробити їх вразливішими для сексуальних інтернет хижаків. Правоохоронці та громадські організації з прав захисту дітей повідомляють про зростання попиту на матеріали сексуального характеру в інтернеті та ризику залучення дітей до проституції в інтернеті.

Ізоляція та соціальна дистанційність можуть посилити проблеми психічного здоров'я людей. заходи COVID-19 можуть ще більше погіршити їхнє становище [4]. Йде мова про побутове насильство тих, хто перебуває в домашньому рабстві або сексуальному рабстві, а також тих форм експлуатації, які непропорційно сильно зачіпають жінок і дівчаток. У разі, коли пріоритети і дії спрямовані обмеження поширення вірусу, торговцям легше приховувати своєї діяльності, роблячи жертв дедалі більше невидимими. Тому ідентифікація жертв та подальше перенаправлення їх у системи соціального захисту стають складним завданням.

Обмеження або контроль за пересуванням жертв є загальною рисою торгівлі людьми. Карантин може посилити ізоляцію жертв і різко скоротити будь-які шанси на те, що вони будуть ідентифіковані та виведені із ситуації експлуатації. Під час пандемії виникають додаткові перешкоди для доступу до послуг, допомоги та підтримки, обумовлені правилами самоізоляції та пов'язаним із цим закриттям урядових установ підтримки та протидії насильству.

Заходи, пов'язані з COVID, можуть непропорційно сильно торкатися певних категорій людей, що піддаються ризику експлуатації. Нелегальні мігранти та сезонні робітники стикаються з більш небезпечними умовами праці та життя [5], що призводить до більшої вразливості до потрапляння до рук злочинних мереж. Існують побоювання, що працівники секс-індустрії та домашнього господарства будуть більш вразливими для експлуатації, оскільки небезпека для здоров'я та схильність дії COVID-19 зростає.

Важливе значення має виявлення жертв торгівлі людьми і забезпечення їм доступу до їх прав, але цей механізм під час пандемії уповільнене, робота життєво важливих ланок державних та інших структур стає недієвою або взагалі припинена. Особисті консультації, представництво та допомога, включаючи юридичну допомогу, зводяться до мінімуму або піддаються тривалому очікуванню та затримкам. Консультації, коли це можливо, проводяться в режимі он-лайн, що може створити додаткові бар'єри для доступу до підтримки [6]. Внаслідок цього ідентифікація жертв і подальше перенаправлення їх у системи захисту стають все більш складними.

Слід зауважити, що обмеження пересування, закриття кордонів та посилення поліцейської присутності та контролю на вулицях призвели до скорочення деяких видів злочинності. Але ж організована злочинність регулярно пристосовується до мінливих обставин, не випадок епоха COVID-19. Достатньо злочинних дій перемістилися в інтернет, або пішли далі в підпілля.

Послуги, що надаються через інтернет, такі як гарячі лінії та телефони довіри, часто є єдиним можливим варіантом для жертв за таких обставин. Вони також можуть бути обмежені у доступі до таких засобів зв'язку. Розкриття та розслідування злочинів вимагають все більших зусиль, а жертви стають менш помітними для влади.

Уряд країни спрямовує ресурси на боротьбу з пандемією [7], поліція ставить перед собою нові завдання щодо забезпечення дотримання режиму ізоляції та соціальної дистанційності, це негативно позначається на їх нормальному оперативному потенціалі (збільшення навантаження).

У цих умовах існує небезпека, щодо проведення розслідування [8] злочинів, у тому числі і торгівлею людьми, цей напрям діяльності правоохоронних органів відходить на другий план та стане менш пріоритетним напрямком. Кількість активних перевірок підозрілих об'єктів і випадків значно скорочено.

Це, у свою чергу, впливає на арешти, розслідування, судове переслідування, винесення обвинувальних вироків. Розгляд різного роду справ може бути припинено, а правосуддя щодо потерпілих відкладено. Терміни подання документів до судів можуть бути пропущені, а збирання доказів неможливе, що негативно позначається на судових та слідчих процесах. Також може бути порушена можливість дотримання термінів позовної давності, і потенційно створюються додаткові проблеми для надання юридичної допомоги. Штучне створення атмосфери практичної безкарності призводить до того, що злочинці та торговці людьми можуть діяти ще більше нижчим ризиком виявлення та притягнення їх до відповідальності.

Обмеження, пов'язані з пандемією, можуть негативно вплинути на здатність правоохоронних органів співпрацювати на міжнародному рівні. Багато кордонів закриті, а регулярні канали зв'язку руйнуються через обмеження пересування та усунення уваги на цілі громадського охорони здоров'я у кожній країні. Співробітники правоохоронних органів можуть побоюватися зараження, маючи справу з вразливими людьми, які живуть у небезпечних умовах.

Отже, у прагненні зупинити глобальне поширення COVID-19 та врятувати людські життя повинні вживатися суворі заходи контролю у масштабах, раніше небачених. При вирішенні проблеми пандемії ми не повинні забувати про реальні та конкретні ризики, які ця безпрецедентна ситуація становить для вразливих осіб та груп, які не завжди дуже помітні в наших суспільствах.

### Список використаної літератури:

1. Русавська В. І., Курепін В. М. Основні напрями державного регулювання ризиками та безпекою: загальні положення, поняття та визначення // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості: матеріали доповідей за результатами проведеного спільного «круглого столу» обліково-фінансовий факультет, інженерно-енергетичний факультет, м. Миколаїв, 9 грудня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 53-55. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10692>.
2. Єгіазарян А. С. Умови праці та фактори їх формування // Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 24 листопада 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 95-97. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10468>.
3. Іваненко В. С. Цінності та запити сучасної молоді: життєві пріоритети української молоді // Покоління незалежності: ціннісні орієнтири і перспективи : матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів та магістрантів, м. Костанай, 30 березня 2021р. Костанай : Костанайский регіональний університет імені А. Байтурсінова, 2021. С. 737-741. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9255>.
4. Курепін В. М. Зупинимо пандемію: безпека і здоров'я на роботі можуть врятувати життя [Електронний ресурс] / В. М. Курепін : план конспект проведення занять з студентами МНАУ до Всесвітнього дня охорони праці / уклад. В.М. Курепін. - Електрон. текст. дані. – Миколаїв : МНАУ, 2020. – 8 с. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7019>.
5. Демченко А. В. Реформи ринку праці під час карантинних заходів у зв'язку з поширенням COVID-19 в Україні // Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Миколаїв, 23-24 червня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 17-20. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9820>.
6. Курепін В. М. Історичні аспекти розвитку системи захисту населення та території від надзвичайних ситуацій // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості: матеріали доповідей за результатами проведеного спільного «круглого столу» обліково-фінансовий факультет, інженерно-енергетичний факультет, м. Миколаїв, 9 грудня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 48-52. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10691>.

7. Курепін В. М. Суспільство прийнятих ризиків: людина в умовах пандемії // Актуальні проблеми життєдіяльності людини в сучасному суспільстві : тези доповідей здобувачів вищої освіти інженерно-енергетичного факультету та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на інженерно-енергетичному факультеті, м. Миколаїв, 18-20 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 19-25. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8124>.

8. Сміренін В. О. Кодекс законів про працю України як інструмент системи управління безпекою та здоров'ям працівників на підприємствах аграрного профілю // Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції м. Миколаїв, 23-24 червня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 88-91. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9822>.

## УДК 349.2

### ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦІ ЖІНОК ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

**Сизоненко Ю.С.**

здобувач вищої освіти, обліково-фінансовий факультет

Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності [1], але під час запровадження воєнного стану діють обмеження конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30 - 34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України.

Згідно статті № 55 Кодексу Законів про Працю України (КЗпП) заборонено залучати до роботи в нічний час вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років (ст. 176 КЗпП) [2]. Відповідно до статті 64 Конституції України в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень.

На період воєнного стану та російської агресії проти України [3] знімаються обмеження КЗпП мирного часу, згідно якого залучати до роботи у нічний час можна тільки після того, як отримали згоду таких працівників, як вагітних жінок і жінок, які мають дитину віком до одного року.